

MAGDALENA ROSZAK*

WOLONTARIUSZE POKOLENIA X I Y W POKOJOWYM PATROLU FUNDACJI WIELKA ORKIESTRA ŚWIĄTECZNEJ POMOCY

ABSTRAKT

Wolontariat jest fenomenem społecznym wywodzącym się z filantropii i dobroczynności, definiowanym jako dobrowolna, nieodpłatna praca na rzecz osób lub organizacji. Aktywność wolontariacka obejmuje wiele sfer, występuje pod różnymi postaciami. Ta różnorodność dotyczy również funkcji, jakie pełni wolontariat, oraz motywacji kierującej ludźmi działającymi charytatywnie, o czym szerzej pisał Mirosław Górecki. Dane statystyczne pokazują, że jedynie 35% Polaków udziela się społecznie. Są to przede wszystkim ludzie młodzi, szukający ciekawych perspektyw, doświadczeń. Różnice w aktywności uwiadcniają się również pod względem przynależności generacyjnej. Z raportu *Młodzi 2011* wynika, że pokolenie Y jest bardziej zaangażowane społecznie niż poprzedzające je pokolenie X. Różnice pomiędzy przedstawicielami pokolenia X i Y pojawiły się także w przypadku wolontariuszy Pokojowego Patrolu w fundacji Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. W przeprowadzonych badaniach zapytano respondentów o: motywację, jaka towarzyszyła im w wyborze wolontariatu w Pokojowym Patrolu; doświadczenia z nim związane; korzyści, jakie z niego czerpią. Aby uzupełnić obraz, przeanalizowano materiały zawarte na stronie fundacji Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Na podstawie przeprowadzonych analiz ukazane zostały funkcje wolontariatu w Pokojowym Patrolu oraz różnice w motywacji wolontariuszy pokolenia X i Y.

SŁOWA KLUCZOWE: wolontariat, pokolenie X i Y, Pokojowy Patrol, fundacja Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

* Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6678-6702>

WPROWADZENIE

Aktywność wolontariacka w postaci pracy na rzecz innych ludzi, otoczenia czy środowiska naturalnego istniała od wieków, stanowiąc nieodłączny, humanistyczny aspekt ludzkiego funkcjonowania. Wpisane w nią wartości, empatia, *bycie w świecie*, sprzyjały działaniom pomocowym, gotowości do reagowania na cudze nieszczęście, angażowania się w problemy natury społecznej (Chmielewska, 2017). Poszczególne pokolenia w różnym stopniu podejmowały się działalności prospołecznej, traktując ją jako metodę na samorealizację, pracując z *potrzeby serca* lub wbudowanych w procesie socjalizacji norm, zmieniając otoczenie oraz siebie. Wolontariat pełnił na przestrzeni wieków rozmaite funkcje, przybierał różne formy oraz podłoże motywacyjne w zależności od kontekstów społecznych, w jakich danej generacji wolontariuszy przyszło egzystować.

WOLONTARIAT

Przenikające do Polski z Zachodu w latach 90. XX w. wzorce pracy na rzecz innych przyczyniły się do rozkwitu organizacji i niezależnych inicjatyw społecznych oraz sektora pozarządowego. Konieczna była regulacja prawna tego zjawiska, którą wprowadzono za sprawą Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Niezależnie od regulacji legislacyjnych w 1996 r. powstało Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, które za główne zadanie przyjęło propagowanie idei wolontariackiej w Polsce (Kosewska, 2018). Pojęcie „wolontariat” mocno zakorzeniło się w polskiej przestrzeni działalności społecznej. Jego początków należy szukać w dwóch innych pojęciach: filantropia i dobroczynność. Pierwsze wywodzi się z kultury greckiej i oznacza *philanthropos* – umiłowanie człowieka (Górniak, 2010, s. 27), drugie związane jest z biblijnym, chrześcijańskim ideałem miłości bliźniego oraz ewangeliczną cnotą miłosierdzia (łac. *charitativus, charitas*) (Radwan-Pragłowski, Frysztacki, 2009) i wymiennie nazywane jest działalnością charytatywną. Wolontariat wywodzi się więc z pojęć filantropii, dobroczynności czy działalności charytatywnej, jednakże swoim zakresem obejmuje wiele obszarów życia społecznego. Trudność w jego precyzyjnym uchwyceniu wynika z faktu, że budowane było na podstawie oddolnych inicjatyw, gromadzonych w możliwie jednolity zbiór, podporządkowanych idei dobra wspólnego i uwzględniających

bardzo elastyczne kryteria (Górecki, 2013). W związku z tym często było mylone z aktywnością filantropijną (darowizny, SMS-y wysyłane w ramach określonej akcji), działaniem w określonej organizacji (np. partiach politycznych) czy obowiązkami rodzinnymi/zawodowymi (pomoc rodzinie, dyżury radnych). Tymczasem zgodnie z definicją zawartą w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przez wolontariusza rozumie się „osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie”; na rzecz organizacji pozarządowych, organów administracji publicznej, podmiotów leczniczych (Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego).

Obok pojęcia ustawowego w literaturze przedmiotu pojawiają się różne definicje wolontariatu (Jordan, 2009; Witkowski, 2005; Kromolicka, 2008). Łączą w sobie konstytutywne cechy takie jak: nieodpłatność pracy; dobrowolność; świadomość; ukierunkowanie na zdobywanie doświadczeń i umiejętności rozwiązywania problemów społecznych; wykonywanie czynności na rzecz ludzi spoza kręgu przyjaciół i rodziny. Opisywany w nich wolontariat stanowił element idei społeczeństwa obywatelskiego, które rozwijało się wraz z upowszechnieniem organizacji pozarządowych (NGO). Wyróżnia się różne rodzaje wolontariatu: stały, akcyjny (Matyjas, 2017), transgraniczny (Górecki, 2013), e-wolontariat (Kołodziejczyk, 2009). Wolontariat stały cechuje regularność, dłuższa temporalnie współpraca z organizacją czy instytucją; akcyjny – jednorazowość lub cykliczność (Matyjas, 2017); transgraniczny ma charakter edukacyjno-usługowy, współpraca w jego ramach polega na tworzeniu na terenie określonego państwa grup wielonarodowych, które świadczą usługi na rzecz jego mieszkańców (Górecki, 2013); natomiast e-wolontariat polega na świadczeniu usług pomocowych za pośrednictwem Internetu, poprzez grupy wsparcia (na forach, czatach i w internetowych grupach dyskusyjnych), pomocowe strony internetowe skierowane do określonej grupy ludzi, wirtualne akcje. Bożena Matyjas – na podstawie analizy danych zawartych na stronach internetowych – wyróżniła kilka rodzajów e-wolontariatu: *crowdfunding* (zbieranie środków finansowych na szczytny cel); *crowdsourcing* (wymiana wiedzy, kreowanie), dziennikarstwo obywatelskie, e-learning, gromadzenie wiedzy (np. Wikipedia.org), mapowanie (oznaczanie punktów na mapie); mikrowolontariat (wykonanie krótkiego zadania, np. tłumaczenie tekstu, udzielenie porady), pomoc i samopomoc (wsparcie różnych grup) (Matyjas, 2017).

Aktywność wolontaryjna obejmuje swoim zasięgiem różne sfery życia społecznego. Autorzy zajmujący się tą tematyką wymieniają najczęściej: pomoc społeczną dzieciom i młodzieży doświadczającym marginalizacji oraz wykluczenia; działania na rzecz osób z niepełnosprawnością, cierpiących i umierających; aktywność w kulturze, sporcie i edukacji; działalność na rzecz rozwoju lokalnego, demokracji i mniejszości narodowych; aktywność ekologiczną, wspieranie ruchu samopomocowego (Kromolicka, 2005, s. 223; Matyjas, 2017, s. 134). W ramach tych aktywności wolontariusze oferują pomoc materialną, wsparcie emocjonalne, edukację, opiekę, pomoc moralną (wychowanie do wartości, wprowadzenie do systemu norm i zasad społecznych), dowartościowują i motywują beneficjentów pomocy oraz pomagają im poprzez dostarczanie informacji (Matyjas, 2017).

Wolontariusze w ramach swojej działalności wykonują wiele zadań, pełniąc funkcje, które Mirosław Górecki podzielił na ogólnospołeczne i auto-kreacyjne.

Funkcje ogólnospołeczne cytowany autor opisał jako „zakorzenione w doktrynach i modelach demokratycznego państwa prawa oraz społeczeństwa obywatelskiego” (Górecki, 2013, s. 233). Należą do nich:

- **funkcja innowacyjna** (poszukiwanie, wdrażanie i upowszechnianie oryginalnych, istotnych społecznie rozwiązań modelowych);
- **funkcja pomocowa** (materialne i pozamaterialne świadczenie usług społecznych w obszarach ograniczonego lub braku oddziaływania instytucji publicznych);
- **funkcja ekonomiczna** (pozyskiwanie środków i zasobów, ekonomiczna wartość wolontariatu i jej udział w produkcie krajowym brutto);
- **funkcja normalizacyjna** (uzupełnianie niedostatków sektora publicznego, poszerzanie bazy świadczeń o coraz bardziej specjalistyczne formy wsparcia, pomocy i opieki, stwarzanie konkurencji, która podnosi jakość świadczeń, harmonizowanie działalności społecznej z wymogami legislacyjnymi);
- **funkcja lobbingsowa** (wywieranie presji na władze, w celu ukazania problemów istotnych z punktu widzenia marginalizowanych grup społecznych, oraz przeciwdziałanie negatywnym przejawom życia społecznego);
- **funkcja rzecznictwa interesów obywateli** (występowanie w imieniu grup mniejszości lub dyskryminowanych);

- **funkcja kontrolna** (monitorowanie działań władz publicznych, krytyczna ocena systemu państwowego, podejmowanie działań w przypadku pojawienia się błędów, zaniechań czy uchybień) (Górecki, 2013, s. 233–236).

Funkcje autokreacyjne związane są według autora z uczeniem się przez doświadczenie oraz samowychowaniem. W takim kontekście uczestnictwo w działaniach wolontariatu jest formą edukacji, w której zdobywa się określoną wiedzę i umiejętności. Ponadto daje ono możliwość poznania siebie, swoich mocnych oraz słabych stron. Do funkcji autokreacyjnych autor zalicza:

- **funkcję wychowawczą** (kształtowanie osobowości i postaw wolontariusza, zdobywanie umiejętności pracy zespołowej, pełnienia ról społecznych, odpowiedzialności współbycia);
- **funkcję afiliacyjną** (zaspokajanie potrzeby przynależności do danej grupy społecznej);
- **funkcję integracyjną** (polegającą na rozwijaniu solidarności społecznej, idei solidarności ludzkiej; aktywizowaniu środowiska; budowaniu więzi społecznych oraz kapitału społecznego);
- **funkcję aksjologiczno-normatywną** (związaną z upowszechnianiem w społeczeństwie wartości takich jak dobro, miłość, bezinteresowność, tolerancja, podmiotowość; ukazaniem obowiązków i powinności w stosunku do otoczenia społecznego i środowiska naturalnego);
- **funkcję ekspresyjną** (realizacja potrzeby wyższego rzędu – samorealizacji, potrzeby szacunku i uznania, miłości i przynależności).

Podłoże motywacyjne aktywności wolontariackiej związane jest z hierarchią motywów, o których decydują osobowość, biografia i środowisko społeczne wolontariusza. Barbara Kromolicka (2005, s. 223), Mirosław Górecki (2013) i Bożena Matyjas (2017) opisali ten polimotywacyjny charakter zachowań wolontariackich. Część tych motywacji jest świadoma i jawna, inna nieintencjonalna lub ukryta. Niektóre motywy zmieniają się, ewoluują w trakcie podejmowanych przez wolontariusza działań.

Górecki (2010, s. 442–467) skategoryzował pięć typów podłoża motywacyjnego wolontariuszy:

1. **Motywacja empatyczna** – kierujący się nią wolontariusze odczuwają współczucie dla osób cierpiących i bezradnych, posiadają umiejętność wczucia się w ich sytuację. Pomaganie odbywa się pod wpływem emocji przeżywanych na skutek oddziaływania wrażliwości em-

- patycznej, a podejmowane działania mają na celu pozbycie się tych emocji i doświadczenie satysfakcji z niesionej pomocy.
2. **Motywacja normatywna** pojawia się za sprawą wyuczonych w procesie socjalizacji norm takich jak rodzinne wzory służby społecznej, potrzeba dopełnienia swojej biografii pracą dla innych, przeżycie religijne.
 3. **Motywacja egoistyczna** polega na dopuszczeniu do głosu umiarkowanego i rozumnego egoizmu, w celu zaspokojenia m.in. potrzeby uznania, sympatii, bezpieczeństwa, wzmocnienia samooceny, sprawdzenia się, dorównania innym, dążenia do sławy, uzyskania władzy, pozyskania nowych umiejętności umożliwiających zdobycie dobrej płatnej pracy. Ponadto motywacji tej towarzyszy lęk przed dezaprobatą społeczną oraz nadzieja na materialną rekompensatę.
 4. **Motywacja identyfikacyjna** – decydujące znaczenie ma tu przynależność do określonej grupy wolontariuszy, jako ludzi podobnie myślących, wyznających określone idee i wartości.
 5. **Motywacja zadaniowa** – u jej podstawy leżą określone doświadczenia życiowe, powinności zawodowe, takie jak neutralizowanie niedostatku i bezduszości służb publicznych; niemożność odmówienia; potrzeba zdobycia nowych doświadczeń życiowych, pożytecznego wykorzystania czasu wolnego oraz udzielenia pomocy wynikającego z obowiązku.

Wolontariat może być świadczony indywidualnie albo w ramach działalności organizacji lub instytucji (GUS, 2017). Usługi świadczone indywidualnie oferowane są na rzecz osób znanych lub nieznanymi, sąsiadów, społeczeństwa bądź środowiska. Wolontariat w ramach instytucji obejmuje działalność w organizacjach *non profit*, czyli stowarzyszeniach i fundacjach, w kościołach, wspólnotach i organizacjach religijnych, urzędach, instytucjach rządowych i samorządowych, partiach politycznych (GUS, 2017).

Literatura przedmiotu dostarcza wiedzy na temat aktywności wolontariackiej Polaków. Badania Głównego Urzędu Statystycznego i Centrum Badania Opinii Społecznej pokazują, że jedynie 35% Polaków (GUS, 2017) poświęca swój wolny czas na wolontariat, jedna piąta dorosłych (CBOS, 2016) deklaruje, że podejmowała dobrowolną i nieodpłatną pracę na rzecz dobra wspólnego bądź potrzebujących. Różnice w aktywności wolontariackiej występują w poszczególnych grupach wiekowych (częściej angażują się w nią młodzi niż starsi), rodzajach zaangażowania (wolontariat indywidual-

ny wiedzie prym nad działaniami w organizacjach, grupach i instytucjach), a nawet pomiędzy pokoleniami.

POKOLENIE X I Y

Każde z pokoleń funkcjonuje w charakterystycznym dla swoich czasów kontekście społecznym, politycznym, kulturowym i gospodarczym. Pokolenie X, urodzone w latach 1965–1980 (*Baby Busters*) (Smolbik-Jęczmień, 2013), dorastało w momencie kryzysu ekonomicznego lat 70. XX w., zmian ustroju politycznego lat 90. XX w. i wprowadzenia gospodarki wolnorynkowej. Pokolenie Y (*Millennials*), urodzeni po 1980 r. (Smolbik-Jęczmień, 2013), dojrzało w erze globalizacji, dynamicznego rozwoju nowych technologii, upowszechnienia Internetu.

Specyficzne dla danej generacji konteksty determinowały rozwój jej określonych cech, predyspozycji. W literaturze przedmiotu pokolenie X opisywane jest jako sceptyczne, nieufne i czujne wobec przejawów niekompetencji, jako generacja pracoholików o wysokiej etyce pracy, nielubiących hierarchii, ale uznających autorytet przełożonych, potrzebujących wsparcia zespołu i poczucia przydatności, motywowanych zadowoleniem z pracy (Smolbik-Jęczmień, 2013). „Żyją głównie po to, aby pracować” (Kwiatkowski, 2019, s. 22). Pokolenie Y charakteryzowane jest jako dobrze wykształcone, ambitne, pracujące na własny rachunek, dążące do samorozwoju, ale też leniwe, nielojalne, zbyt pewne siebie, niecierpliwe. Pojawiające się sprzeczności świadczą o pewnym nieuporządkowaniu światopoglądowym tej grupy ludzi, wynikającym z braku autorytetów i chaosu świata zewnętrznego. „Pracują tylko dlatego, by żyć” (Kwiatkowski, 2019, s. 22).

Zestawiając ze sobą obie generacje, autorzy opisywali różnice występujące pomiędzy nimi w przestrzeni pracy (Kwiatkowski, 2019; Smolbik-Jęczmień, 2013), kształceniu akademickim (Ciechanowska, 2014), preferencjach życiowych, aspiracjach edukacyjnych, oczekiwaniach (Szafranec, 2011). Pokolenie Y bardziej niż pokolenie X ceni „wykształcenie, interesującą pracę, duże pieniądze oraz barwne i ciekawe życie. Ważniejsze też są dla niego przyjaźń, poczucie bycia potrzebnym, prestiż i szacunek wśród ludzi. [...] Jest generacją bardziej wyrazistą, bardziej «zachłanną» życiowo. Młodzi Polacy są wymagający, choć nie roszczeniowi. Filarami ich wewnętrznego świata są – z jednej strony – wartości osobiste i afiliacyjne (szczęście, miłość, przyjaźń, życie rodzinne), z drugiej zaś praca, traktowana jako wa-

runek udanego (tj. dostatniego, przyjemnego, ciekawego) życia i jako źródło osobistych satysfakcji” (Szafraniec, 2011, s. 61).

WOLONTARIUSZE POKOLENIA X I Y

Przy zestawieniu ze sobą omówionych wcześniej kwestii wolontariatu i generacji nasuwają się pytania: Co różni wolontariuszy pokolenia X i Y? Którzy z nich są bardziej zaangażowani społecznie? Czy motywacje do działań w wolontariacie są dla nich wspólne czy różne? Czy specyficzne warunki ich rozwoju mają wpływ na całokształt prospołecznych zachowań?

W raporcie *Młodzi 2011* (Szafraniec, 2011) pojawił się interesujący, z punktu widzenia omawianej tematyki, wątek dotyczący zaangażowania publicznego obu generacji. Zestawione zostały odpowiedzi na pytanie: „Co lepsze: dbać głównie o siebie i najbliższych czy działać publicznie na rzecz innych?”. Przedstawiciele pokolenia X w 66% opowiedzieli się za potrzebami i interesami własnymi, w 14% za zaangażowaniem publicznym na rzecz innych ludzi, 20% nie potrafiło wybrać. Generacja Y w 54% uznała prym dbania o siebie i najbliższych, prospołeczny pogląd sformułowało 25%, a 21% odpowiedziało, że trudno wybrać. Sugeruje to, że pokolenie Y jest bardziej prospołeczne i wspólnotowe, wrażliwsze na świat i ludzi niż pokolenie X. Przekonanie o konieczności wpływania na sferę publiczną – kształtowania jej według określonych wartości (poprzez zmiany dyskursu, wnoszenie nowych idei, wychowywanie kolejnych pokoleń) – jest dla nich ważne.

Ze wspomnianego raportu wynika, że istnieją różnice w zaangażowaniu publicznym pomiędzy generacjami X i Y. Czy przekładają się one również na funkcje oraz motywacje wolontariuszy? Odpowiedzi na te pytania poszukane zostały w badaniach dotyczących wolontariuszy Pokojowego Patrolu.

METODA

Badania miały na celu zdefiniowanie funkcji wolontariatu pełnionych w przypadku Pokojowego Patrolu współpracującego z fundacją Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, na podstawie klasyfikacji Góreckiego. Ponadto celem analiz było określenie, jakie podłoże motywacyjne pojawiło się u wolontariuszy Pokojowego Patrolu, z uwzględnieniem przynależności do pokolenia X i Y.

Badaniami ankietowymi objęto 340 wolontariuszy Pokojowego Patrolu. W grupie tej przedstawiciele pokolenia X stanowili 41% ($n = 138$), natomiast pokolenia Y 59% ($n = 202$). Dla pewności w ankiecie umożliwiono zaznaczenie generacji Z, jednak odpowiedzi tych wolontariuszy zostały pominięte w opracowaniu wyników badań. Następnie przeprowadzono **wywiady** standaryzowane nieustrukturalizowane z wolontariuszami Pokojowego Patrolu (pięć osób z pokolenia X i pięć osób z pokolenia Y, aktywni wolontariusze Pokojowego Patrolu o stażu ponad pięć lat w przypadku generacji Y, co najmniej dziesięć lat w przypadku X). Ponadto **przeanalizowano teksty** zawarte na internetowej stronie fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

WYNIKI

Fundacja Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

Fundacja Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (WOŚP) zarejestrowana została 1 czerwca 1993 r. (Owsiak, 2011). Powstanie jej poprzedzone było społeczną zbiórką, która miała na celu zakup nowego płucoserca dla Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie. Akcja nagłośniona przez Jerzego Owsiaka przez radio i program w telewizji „Róbta co chceta” wywołała szeroki odzew społeczny. Pierwszy Finał WOŚP miał być jednorazowym happeningiem, jednak jego sukces spowodował, że powstała fundacja, która do dziś co roku w styczniu zbiera fundusze dla wspierania dziecięcych szpitali oraz geriatrici. Dotychczas (do 2021 r.) odbyło się 29 Finałów WOŚP. Zbiórki organizowane w Polsce oraz za granicą połączone były z różnymi wydarzeniami: koncertami, happeningami, aukcjami, imprezami i atrakcjami. Wszystko transmitowane przez Internet, telewizję, radio oraz relacjonowane przez prasę. Dotychczasowe cele zbiórek, corocznie modyfikowane, dotyczyły pomocy:

- dzieciom z chorobami serca, nerek, wadami wrodzonymi, ze schorzeniami laryngologicznymi, onkologicznymi, urologicznymi i nefrologicznymi;
- szpitalom noworodkowym, klinikom onkologicznym, oddziałom niemowlęcym i dzieci młodszych, oddziałom neonatologii i pediatrii, specjalistycznym szpitalom dziecięcym, a także oddziałom geriatrici;
- w rozwijaniu diagnostyki noworodków, niemowląt, wczesnego wykrywania nowotworów u dzieci;

- w ratowaniu życia dzieci poszkodowanych w wypadkach oraz nauce pierwszej pomocy;
- w zapewnieniu najwyższych standardów diagnostycznych i leczniczych w dziecięcej medycynie zabiegowej (wosp.org.pl/final/historia-finalow, dostęp: 18.08.2021).

Oprócz organizacji zbiórek na rzecz polskiej medycyny dziecięcej fundacja prowadziła też programy medyczne (wosp.org.pl/medycyna/programy, dostęp: 18.08.2021) oraz edukacyjny program propagujący wiedzę na temat pierwszej pomocy „Ratujemy i uczymy ratować”.

Wolontariat w ramach fundacji Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy obejmuje dwie grupy: osoby, które uczestniczą w styczniowej zbiórce (wolontariusze chodzący z puszkami lub udzielający się przez Internet), oraz Pokojowy Patrol (PP). W dalszej części artykułu podjęty zostanie wątek dotyczący tylko grupy drugiej.

POKOJOWY PATROL (PP)

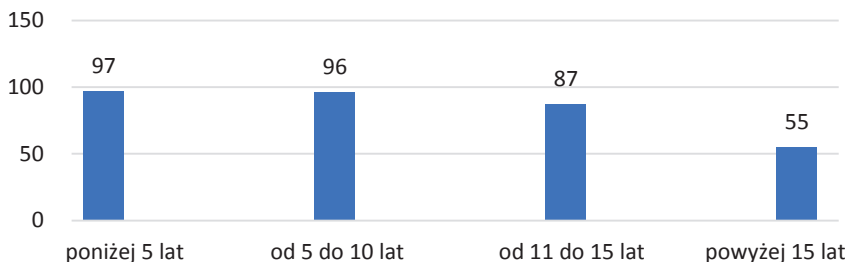
Wszystko zaczęło się na Przystanku Woodstock. Pomysł naszego festiwalu zainspirowany został amerykańskim Woodstock 1969, jednak impulsem do organizacji koncertu był słynny Woodstock 1994, zorganizowany z okazji 25. rocznicy tamtego wydarzenia. Tam właśnie opiekę nad gośćmi rozstała armia ludzi w koszulkach z napisem „Peace Patrol”. Okazało się to pomysłem wartym przeniesienia do Polski. Kiedy Fundacja organizowała pierwszy Przystanek w Czymanowie (1995 rok), ogłoszono nabór do Pokojowego Patrolu... (wosp.org.pl/pokojowy-patrol).

Na początku było ok. 100 wolontariuszy Pokojowego Patrolu, natomiast w chwili pisania tego artykułu zarejestrowanych było 6000 aktywnie działających. Aby zostać wolontariuszem PP, należy mieć ukończone 18 lat oraz przejść szkolenie z zakresu pierwszej pomocy i służb informacyjnych (wosp.org.pl/pokojowy-patrol, dostęp: 8.01.2021). Co roku ponad 1000 wolontariuszy przyjeżdża na festiwal Pol'and'Rock (wcześniej Przystanek Woodstock), a bliżej nieokreślona ich liczba bierze udział w organizowaniu Finału WOŚP w wielu miastach w Polsce i za granicą (Krzysztof Dobies¹⁾, komunikacja osobista, 13.11.2019).

¹⁾ Rzecznik prasowy fundacji Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy.

Uwzględniając opisane wcześniej kategoryzacje wolontariatu, Pokojowy Patrol zaliczyć należy do wolontariatu akcyjnego. Dla części działaczy był wydarzeniem jednorazowym, dla innych cyklicznym, powtarzanym co najmniej dwa razy do roku, a czasami częściej. Działania wolontariuszy Pokojowego Patrolu pojawiały się również w postaci e-wolontariatu. Składały się na nie aukcje na Allegro podczas styczniowej zbiórki, *crowdfunding*, *crowdsourcing*, tworzenie grup na portalu społecznościowym Facebook i oferowana tam pomoc.

Badana grupa wolontariuszy Pokojowego Patrolu objęła 340 osób. Większość respondentów stanowiła generacja Y (59%), reprezentanci pokolenia X stanowili mniej liczną grupę (41%). Generacja Z została świadomie pominięta ze względu na przyjęty cel badań. W badanej grupie większość wolontariuszy współpracowała z fundacją Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy ponad pięć lat (w sumie 71%), z czego można wyciągnąć konkluzję, że wolontariat w PP był działalnością o charakterze długotrwałym. Szczegółowe informacje prezentuje wykres 1:

Wykres 1.

Czas trwania wolontariatu w Pokojowym Patrolu

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z wykresu 1, funkcjonowanie w ramach wolontariatu w Pokojowym Patrolu w zdecydowanej większości wynosiło od kilku do kilkunastu lat współpracy. Najliczniejszą pod tym względem grupę stanowili wolontariusze deklarujący działalność poniżej pięciu lat (29%) oraz od pięciu do dziesięciu lat (29%). Mniej liczną grupę tworzyli działacze pracujący od 11 do 15 lat (26%), a najmniej powyżej 15 lat (16%).

Analizując odpowiedzi udzielone w ankiecie oraz wywiadach na temat funkcji, jaką w opinii wolontariuszy pełni działalność w Pokojowym Patro-

lu, można zaobserwować wymienione przez Góreckiego funkcje ogólnospołeczne i autokreacyjne.

Funkcja innowacyjna zaobserwowana została przez 82% respondentów. Szczególnie reprezentowana była podczas działań na festiwalu Pol'and'Rock w tworzonym tam społeczeństwie obywatelskim w ramach *Akademii Sztuk Przepięknych* (ASP, element festiwalu). ASP opisywane było przez badanych jako miejsce spotkań z różnymi gośćmi (artystami, podróżnikami, politykami, ludźmi Kościoła, autorytetami). Realizowane w jej ramach projekty dotyczyły praw człowieka i edukacji globalnej, zdrowia, psychologii oraz rozwoju osobistego, ekologii, kultury i sportu, walki z uzależnieniami, nauki i wiedzy, integracji.

Funkcja pomocowa i normalizacyjna przejawiają się poprzez zapełnianie luki w obszarze medycyny dziecięcej i geriatry (sprzęty) oraz edukacji w zakresie pierwszej pomocy (program „Ratujemy i uczymy ratować”, w którym wolontariusze PP uczą nauczycieli szkół i przedszkoli, jak przekazywać dalej wiedzę na temat pierwszej pomocy); dostrzeżone zostały przez 92% badanych (pomocowa) i 82% (normalizacyjna).

Funkcja ekonomiczna jest realizowana co roku podczas Finału WOŚP, zaznaczona została przez 71% respondentów.

Natomiast w zakresie działań Pokojowego Patrolu mniej dostrzegane przez wolontariuszy były funkcje: **lobbingowa** (35% badanych), **rzecznictwa interesów obywateli** (39% respondentów) i **kontrolna** (29% wolontariuszy). Interesującym aspektem badania były różnice w deklaracjach wolontariuszy w zależności od przynależności generacyjnej. O ile funkcje innowacyjną, ekonomiczną, pomocową i normalizacyjną przedstawiciele obu pokoleń deklarowali podobnie, o tyle w przypadku trzech pozostałych widoczne były różnice. Aspekt ten prezentuje tabela 1.

Jak wynika z tego zestawienia, wolontariusze pokolenia Y zdecydowanie częściej, niż było to w przypadku przedstawicieli generacji X, zwracali uwagę na takie aspekty pełnione przez siebie wolontariatu, jak: monitorowanie działań władz publicznych; ocena systemu państwowego; wywieranie presji na władzę w celu ukazania problemów istotnych z punktu widzenia marginalizowanych grup społecznych oraz przeciwdziałanie negatywnym przejawom życia społecznego; występowanie w imieniu grup mniejszości lub dyskryminowanych. Konkluzje te korespondują ze wspomnianym wcześniej raportem *Młodzi 2011* pokazującym większe zaangażowanie publiczne pokolenia Y.

Tabela 1.

Porównanie odpowiedzi wolontariuszy PP pokoleń X i Y dotyczących wybranych funkcji wolontariatu

Funkcja wolontariatu	lobbingowa, 35% wszystkich badanych, wśród nich:	rzecznictwa interesów obywateli, 39% wszystkich badanych, wśród nich:	kontrolna, 29% wszystkich badanych, wśród nich:
Deklaracje TAK wolontariuszy pokolenia X	19% (n = 23)	20% (n = 26)	19% (n = 18)
Deklaracje TAK wolontariuszy pokolenia Y	81% (n = 93)	80% (n = 104)	81% (n = 77)

Źródło: opracowanie własne.

Funkcje autokreacyjne mające pedagogiczny charakter, związany z doświadczeniem i samowychowaniem, były również widoczne w analizowanych ankietach oraz narracjach wolontariuszy.

Funkcja wychowawcza, deklarowana przez 96% badanych, realizowana była podczas szkoleń, finałów i festiwali. Wolontariusze uczyli się, jak udzielać pierwszej pomocy, zdobywali umiejętności pracy zespołowej, rozwijali odpowiedzialność za drugiego człowieka. Ta funkcja ewoluowała wraz z organizacją wolontariatu. Z początku PP zajmował się głównie wspieraniem festiwalu, dopiero z czasem pojawiały się nowe idee i misja wychowawcza, o czym wspominał jeden z wolontariuszy pokolenia X, mający okazję obserwować tę zmianę przez 24 lata swojej działalności:

W listopadzie 2000 r. w Mielnie odbyło się pierwsze formalne szkolenie Pokojowego Patrolu, to był przełomowy moment, od niego już nie tylko uczestnictwo w festiwalu się liczyło. Pojawiła się idea pierwszej pomocy i propagowania wiedzy o pierwszej pomocy, idea wolontariatu na różnych imprezach i wydarzeniach i idea szkoleń, podczas których przygotowujemy ludzi do pracy w Pokojowym Patrolu.

Podobne obserwacje poczyniła przedstawicielka pokolenia Y, która zwróciła uwagę na następujące aspekty:

Pokojowy Patrol oznacza dla mnie życiową rewolucję. Pod jego wpływem zmieniło się wszystko, zmieniłam się ja – moje aspiracje, spojrzenie na świat. Dojrzałam jako osoba. Rozwinęłam się nie tylko poznawczo, lecz także społecznie, emocjonalnie, psychicznie.

W analizowanej grupie badawczej wyraźnie widoczna była **funkcja afiliacyjna**, którą zaobserwowało 89% badanych. Pokojowy Patrol stanowił dla nich nie tylko grupę wolontariuszy, lecz także społeczność, która posiadała swoje oznaczenia (koszulka z napisem Pokojowy Patrol), hierarchię (liderzy – żółte koszulki, pozostali czerwone, grupy specjalne – czarne), specjalizacje (grupy medyczne, centrum prasowe, grupa obsługująca scenę, grupa PKP, grupy polowe, grupa biura rzeczy znalezionych itd.). Członkostwo w PP zaspokajało potrzebę przynależności – o czym świadczą słowa jednego z badanych wolontariuszy z pokolenia X:

Pomagaliśmy idei spotkania się ze sobą; pierwsze kontakty, wyjazdy, zloty. Zaczęły budować się więzi między nami [...] kiedy w 2000 r. nie odbył się festiwal, wszystkim brakowało tego spotkania, myśmy mniej cierpieli z powodu odwołania festiwalu, a bardziej, że nie mieliśmy okazji się ze sobą spotkać [...] z większością ludzi, których poznałem w PP, znamy się, lubimy, kontaktujemy, cały czas są te więzi, pomimo upływu lat.

A także z pokolenia Y:

PP to przede wszystkim ludzie. Osoby do których wracam fizycznie przy każdym Finale i festiwalu – moi znajomi, przyjaciele. Ale kontakt mamy cały czas przez Internet, Facebooka czy Instagram. To taka moja społeczność, której jestem częścią, z którą jestem związany, z którą się mocno utożsamiam.

Funkcja integracyjna, deklarowana przez 98% wolontariuszy, przejawiała się w stymulacji do działań rozwijających solidarność społeczną, aktywizowaniu środowiska, budowaniu więzi społecznych oraz kapitału społecznego. Trafnie oddaje ją następujący cytat przedstawiciela pokolenia X:

Padło hasło „potrzebujemy pomocy”, to skrzykiwaliśmy się oddobnie jako patrolowcy, włączaliśmy, braliśmy odpowiedzialność [...] z tych spotkań wychodziły różne inicjatywy.

A także przedstawicielki pokolenia Y:

Widzę pomiędzy patrolowcami dużo solidarności. Jesteśmy wspólnotą, która jak jest hasło „działamy”, to pytamy, co trzeba zrobić, jak pomóc? I to nie tylko w czasie Finatu czy Woodstocku, ale również lokalnie, w trakcie różnych inicjatyw.

Funkcja aksjologiczno-normatywna, zaobserwowana przez 96% respondentów, przejawiała się w PP w promowaniu takich wartości, jak miłość, przyjaźń, pokój, tolerancja, przeciwstawianie się przemocy i narkotikom. Jak wspomnieli wolontariusze z pokolenia X:

Pokojowy Patrol daje Ci misję, daje Ci wartości, kumpli, znajomych, którzy je wyznają, chcą realizować tę misję, dają poczucie wspólnoty.

oraz z pokolenia Y:

Miłość, przyjaźń, muzyka i rock`and`roll i wszystko jasne!

Kolejna, opisywana przez Góreckiego **funkcja ekspresyjna** zaznaczona została w badaniu przez 91% patrolowców. Poprzez nią wolontariusze realizowali potrzeby wyższego rzędu. Podczas wywiadu jedna z respondentek (pokolenie Y) powiedziała:

Pokojowy Patrol sprawia, że twoja codzienność zyskuje głębszy sens [...] nagle zaczęliśmy robić coś, co zaczęło dosyć diametralnie, chociaż nie nagle, stopniowo, ale konsekwentnie zmieniać życie. Udział w przedsięwzięciu, jakim jest Finat WOŚP, świadomość, że jestem trybikiem w maszynie, która tak wiele zmienia w dziecięcej medycynie, napawa mnie dumą i satysfakcją.

W podobnym kontekście wypowiedział się inny wolontariusz (pokolenie X):

PP niesie perspektywę znalezienia nowego miejsca w życiu, mieliśmy 17–18 lat, to jest moment, kiedy człowiek szuka sobie przestrzeni. Znajduje ją w pomocy drugiej osobie. W tworzeniu czegoś wielkiego, społeczności woodstockowej, realizującej w praktyce hasła: przyjaźń, miłość, muzyka i rock`and`roll.

Analizując wcześniej opisane funkcje wolontariatu, pod względem przynależności badanych do pokolenia X i Y, nie zaobserwowano znaczących różnic w funkcjach autokreacyjnych.

Badani wolontariusze obu generacji przejawiali następujące rodzaje motywacji, wymieniane przez Góreckiego: identyfikacyjną (83% respondentów), zadaniową (70% badanych), egoistyczną (po rozbiściu jej elementów 33%, 28%, 3%), empatyczną (37% wolontariuszy), normatywną (17%).

Różnice pomiędzy pokoleniami występowały głównie w obrębie motywacji empatycznej i egoistycznej.

Motywacja identyfikacyjna była najczęstszym wyborem wśród wolontariuszy Pokojowego Patrolu. 83% ankietowanych zaznaczyło, że to właśnie ta przyczyna spowodowała dołączenie i aktywną działalność w PP. Nie było znaczących różnic pomiędzy generacjami w tym zakresie na poziomie badań ankietowych, jednak pojawiła się ona w wywiadach. Respondentów pokolenia X motywowały następujące czynniki: bycie częścią grupy, panująca w niej atmosfera radości, związana z nią aktywność. Jak wspomina jeden z wolontariuszy: *znalezienie znajomych z fajną zajawką było jednym z celów*. Inny miał okazję obserwować działania PP, co zmotywowało do dołączenia w szeregi wolontariuszy: *wywodzę się z Woodstockowiczów, więc naturalną kolejną rzeczą było dla mnie stać się czerwonym, jednym z nich²⁾*. Pokolenie Y wskazywało na identyfikację z marką WOŚP czy Pokojowego Patrolu, jak powiedziała jedna z wolontariuszek: *chciałam być częścią społeczności, dla których te wydarzenia [finał i festiwal – przyp. aut.] również były ważne*. W podobnym kontekście wybrzmiała inna wypowiedź: *chciałam poznać ciekawych ludzi, poczuć więź z innymi wolontariuszami, których poglądy (choćby na temat postaw prospołecznych) korespondują z moimi*.

Motywacja zadaniowa, czyli udzielanie pomocy wynikającej z obowiązku, potrzeba zdobycia nowych doświadczeń życiowych, pożytecznego wykorzystania czasu wolnego towarzyszyła 70% wolontariuszy PP. Częściej deklarowana była przez wolontariuszy pokolenia Y – 68% ($n = 160$), niż X – 32% ($n = 76$). Jednakże nie pojawiła się ona w wywiadach z wybranymi wolontariuszami.

Motywacja egoistyczna występowała głównie w wypowiedziach pokolenia Y. W narracjach respondentów pojawiły się następujące kategorie odpowiedzi:

- udział w czymś ważnym i znaczącym (festiwal i finał);
- poszerzenie swoich umiejętności, doświadczeń i kompetencji;

²⁾ Określenie stosowane przez badanego dotyczy czerwonej, patrolowej koszulki, jaką noszą wolontariusze Pokojowego Patrolu.

- punkt w CV;
- zaświadczenia i certyfikaty;
- oderwanie od szarej rzeczywistości;
- realizowanie własnego hobby;
- rozwój osobowości.

Natomiast motywacja egoistyczna wolontariuszy pokolenia X związana była z panującą w tym czasie nudą i brakiem możliwości, co podsumowują słowa jednego z przedstawicieli tej generacji:

gdy pojawił się Pokojowy Patrol, to były bardzo ponure czasy – liczba rzeczy, które można było z sobą zrobić, była ograniczona. Podobnie marnie wyglądała liczba możliwych akcji, w które można się było zaangażować, poza finałami WOŚP, sporadycznie coś w MOK i to wszystko. To były też czasy, gdy Przystanek Woodstock faktycznie był wydarzeniem, to znaczy, nie był jednym z wielu letnich festiwali, ale jednym z dostownie – kilku.

Analiza odpowiedzi ankietowanych wykazała, że ten typ motywacji przyświecał w większości przedstawicielom pokolenia Y. W ankiecie ujęte zostały trzy odpowiedzi, których wybór świadczył o posiadaniu motywacji egoistycznej:

- 1) spełnienie m.in. potrzeby uznania, sympatii, bezpieczeństwa, wzmocnienia samooceny, sprawdzenia się, dorównania innym, dążenia do sławy, uzyskania władzy (pokolenie X $n = 21$, pokolenie Y $n = 74$); w sumie zaznaczyło ją 28% respondentów;
- 2) pozyskanie nowych umiejętności umożliwiających zdobycie dobrze płatnej pracy (pokolenie X $n = 25$, pokolenie Y $n = 84$); razem zadeklarowało ją 33% badanych;
- 3) lęk przed dezaprobatą społeczną (pokolenie X $n = 2$, pokolenie Y $n = 9$); w sumie 3% wolontariuszy.

Motywacja empatyczna występowała u obu generacji i dotyczyła zaangażowania w pomoc dzieciom poszkodowanym, chorym, wcześniakom. Wolontariusze wspominali o doświadczeniach własnych lub osób z najbliższego otoczenia, które dzięki sprzętowi zakupionemu przez fundację zostały uratowane bądź były leczone. Warto wspomnieć tutaj słowa jednej z wolontariuszek pokolenia Y:

Na początku nie chodziło o pomoc innym, angażując się w działania PP, miałam nadzieję na fajną przygodę, doświadczenia, bycie w grupie ludzi.

Uczestnicząc w kolejnych Finałach, widziałam, jak ważna jest to sprawa. Filmy puszczane w czasie transmisji telewizyjnej w dniu zbiórki pokazywały dzieci chore, takie, które uległy wypadkom, wcześniaki, i to spowodowało, że angażowałam się bardziej, czułam sens tej roboty.

Dla równowagi przytaczam cytaty przedstawicieli generacji X:

Motywowала mnie chęć zaangażowania w służbę na rzecz drugiego człowieka, na rzecz dzieci, które są w szpitalach i potrzebują pomocy.

Pod względem ilościowym motywację empatyczną zaznaczyło 37% wolontariuszy. Dominowała ona u przedstawicieli pokolenia X (67% wszystkich wyborów, $n = 85$). Wśród reprezentantów generacji Y zaznaczyło ją 41 osób, co stanowiło 33%.

Motywacja normatywna, czyli wyuczone normy takie jak rodzinne wzory służby społecznej lub przeżycie religijne, w badanej grupie pojawiła się najrzadziej. Zadeklarowało ją 17% respondentów, wśród których dominowali przedstawiciele pokolenia X ($n = 45$) w porównaniu z generacją Y ($n = 13$). Podczas wywiadów motywacja ta się nie pojawiła.

WNIOSKI

Pokojowy Patrol to wolontariat związany z fundacją Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, akcyjny (w trakcie Finału oraz festiwalu Pol'and'Rock), ale przybierający też postać e-wolontariatu. Współwystępowali w nim przedstawiciele pokolenia X i Y, wspólnie go tworząc i w nim działając. Realizowana przez nich aktywność prospołeczna spełniała funkcje zarówno autokreacyjne, jak i ogólnospołeczne, każdy wolontariusz, niezależnie od przynależności generacyjnej, dzięki pracy w Pokojowym Patrolu rozwijał siebie, jak również społeczność, na rzecz której działał. Podczas badań nie zarejestrowano znaczących różnic w funkcjach autokreacyjnych deklarowanych przez wolontariuszy PP poszczególnych generacji. Natomiast pojawiły się one przy analizie ogólnospołecznych funkcji wolontariatu. Przedstawiciele pokolenia Y zdecydowanie częściej deklarowali pełnioną przez nich funkcję lobbingową, rzecznictwa i kontrolną niż reprezentanci generacji X.

Różnice w wolontariacie przedstawicieli pokolenia X oraz Y widoczne były też w warstwie motywacyjnej. Zarówno dla generacji X, jak i Y do-

minującą motywacją była przynależność i identyfikacja ze społecznością Pokojowego Patrolu. Jednakże poza nią dla „iksów” istotna była motywacja empatyczna, podczas gdy „igreki” częściej kierowały się egoistyczną. Nie bez znaczenia był tutaj kontekst społeczny, polityczny i gospodarczy, w jakim przedstawiciele obu generacji dorastali. Pokolenie X niemające wielu możliwości angażowało się w działania PP z powodu nudy, braku alternatyw. Ważne dla niego były grupa, tworzone w niej więzi, nawiązane relacje. Pokolenie Y, mając wiele możliwości do działań prospołecznych, wybierało ten wolontariat świadomie, uwzględniając korzyści, które ze sobą niesie. Rozwijając za jego pomocą swoje kompetencje, umiejętności i doświadczenie. Badani wolontariusze pokolenia Y, w przeciwieństwie do „iksów”, realizowali się również poprzez e-wolontariat, wykorzystując charakterystyczne dla swojej generacji mocne zakorzenienie w nowych technologiach.

BIBLIOGRAFIA

- Centrum Badania Opinii Społecznej. (2016). *Potencjał społecznikowski oraz zaangażowanie w pracę społeczną*. Komunikat z badań, nr 15.
- Chmielewska, W. (2017). Wolontariat w obszarze humanistycznych wyzwań społecznych. W: C. Kustra, M. Fopka-Kowalczyk, A. Bandura (red.), *Opieka i wsparcie jako zadanie całonocne. Studia z pedagogiki opiekuńczej* (s. 293–310). Toruń: Wydawnictwo Edukacyjne Akapit.
- Ciechanowska, D. (2014). *Akademickie kształcenie pokolenia Y w perspektywie zmian w dydaktyce szkoły wyższej*. Szczecin: Wydawnictwo OR TWP.
- GUS. (2017). *Wolontariat w 2016 r.* Warszawa.
- Górecki, M. (2010). Podłoże motywacyjne pracy wolontariackiej. W: M. Konopczyński, W. Theiss, M. Winiarski (red.), *Pedagogika społeczna. Przestrzeń życia i edukacji. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Pilchowi* (s. 81–110). Warszawa: Wydawnictwo Pedagogium Wyższa Szkoła Nauk Społecznych.
- Górecki, M. (2013). *Idea, instytucjonalizacja i funkcje wolontariatu*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak.
- Górniak, K. (2010). Dobroczynność (indywidualna) Polaków w badaniach. *Trzeci Sektor*, 22.
- Jordan, P. (2009). Przyjazny krąg. W: M. Bełdowska (red.), *Wolontariat w ośrodkach pomocy społecznej*. Katowice: Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu.
- Kołodziejczyk, A. (2009). Wolontariat przez Internet. W: B. Matyjas (red.), *Wolontariat jako działanie prospołeczne w obszarze pomocy społecznej i pracy socjalnej*. Kielce: Wydawnictwo Wszechnicy Świętokrzyskiej.

- Kosewska, B. (2018). Wolontariat studencki jako jedna z możliwości rozwoju kompetencji zawodowych pedagoga specjalnego. Komunikat z badań. W: J. Kozielska, A. Skowrońska-Pućka (red.), *Spoleczne i jednostkowe konteksty pomocy, wsparcia społecznego i poradnictwa* (s. 169–194). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Kromolicka, B. (red.). (2005). *Wolontariat w obszarze humanistycznych wyzwań opiekuńczych*. Toruń: Wydawnictwo Edukacyjne Akapit.
- Kromolicka, B. (2008). Wolontariat. W: T. Pilch (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku*. T. VII. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak.
- Kwiatkowski, M. (2019). *Pokolenie Y na współczesnym rynku pracy. Psychospoleczne uwarunkowania startu zawodowego*. Warszawa: Wydawnictwo APS.
- Matyjas, B. (2017). Aktywność wolontaryjna młodzieży – motywy, oczekiwania, korzyści. W: K. Segiet, K. Słupska, A. Tokaj (red.), *Animacja w środowisku. O potrzebie kreowania działań lokalnych (teoria a praktyka społeczna)* (s. 129–143). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Owsiak, J. (2011). *Róbta co chceta czyli z sercem jak na dłoni – 20 lat grania*. Warszawa: Świat Książki.
- Radwan-Pragłowski, J., Frysztacki, K. (2009). *Miłosierdzie i praktyka. Społeczne dzieje pomocy człowiekowi*. Katowice: Wydawnictwo Naukowe Śląsk.
- Smolbik-Jęczmień, A. (2013). *Rozwój kariery zawodowej przedstawicieli pokolenia X i Y w warunkach gospodarki opartej na wiedzy*. <http://cejsh.icm.edu.pl> (dostęp: 8.01.2020).
- Szafraniec, K. (2011). *Młodzi 2011*. Warszawa: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2003 nr 96, poz. 873).
- Witkowski, L. (2005). Człowiek i profesjonalizm w pracy socjalnej (czyli jak bronić wolontariat przed wolontaryzmem – spojrzenie filozofa). W: B. Kromolicka (red.), *Wolontariat w obszarze humanistycznych wyzwań opiekuńczych*. Toruń: Wydawnictwo Edukacyjne Akapit.

Netografia

- <http://cejsh.icm.edu.pl> (dostęp: 8.01.2020).
- <http://wosp.org.pl/final/historia-finalow> (dostęp: 8.01.2020).
- <http://wosp.org.pl/pokojowy-patrol> (dostęp: 8.01.2020).
- https://nck.pl/upload/attachments/302470/mlodzi_2011.pdf (dostęp: 8.01.2020).
- <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoleczna-wolontariat/wolontariat-i-praca-niezarobkowa-na-rzecz-innych/wolontariat-w-2016-r-,1,3.html> (dostęp: 8.01.2020).

VOLUNTEERS OF GENERATIONS X AND Y IN THE PEACE PATROL OF THE GREAT ORCHESTRA OF CHRISTMAS CHARITY FOUNDATION

ABSTRACT

Volunteering is a social phenomenon originating from philanthropy and charity, defined as voluntary unpaid work for the benefit of individuals or organisations. Voluntary activity covers many spheres and occurs in various forms. This diversity also applies to the functions performed by volunteering and the motivation driving people who work, which is described in more detailed form by Mirosław Górecki. Statistical data show that only 35% of Poles volunteer. These are mainly young people, looking for interesting perspectives and experiences. Differences in activity are also visible in terms of generation. The Youth 2011 report shows that generation Y is more socially involved than previous generation X. Differences between representatives of generations X and Y also appeared in case of the volunteers of the Peace Patrol of the Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (Great Orchestra of Christmas Charity). In the conducted research, respondents were asked about the motivation behind their choice to volunteer for the Peace Patrol; their experiences, and the benefits of the experience. To complete the overview, materials from the website of the Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (Great Orchestra of Christmas Charity) foundation were analysed. On the basis of the analyses carried out, the functions of volunteering in the Peace Patrol and the differences in the motivation of the volunteers of generation X and Y were shown.

KEYWORDS: volunteering, generation X and Y, Peace Patrol, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (Great Orchestra of Christmas Charity) foundation